

Montserrat Rius

La Duna, una gossa beagle, al gorg de Malatosca

en les paraules del poeta Machado quan parla d'un home essencialment bo.

Nascut a la casa de pagès de cal Querós de Dalt, als 14 anys va anar a treballar a la fàbrica de la Colònia, després va marxar a fer d'altres feines per la comarca i, als 33, juntament amb la seva família, es van posar al capdavant de l'Hostal de Ca l'Olivet. I durant 21 anys van ser el plat i la cuina de referència per a moltíssima gent. Fins que es va prejubilar als 60 anys. Fa aquest camí cada dia, per salut, enyor i record. Ens parla dels canvis que hi ha hagut en el paisatge i l'habitatge, "ha canviat molt, allà on hi havia matolls, ara hi ha arbres, hi ha poques cases de pagès que treballin la terra i tinguin bestiar. N'hi podria haver més, de bestiar", no hi hauria tants esbarzers ni romagueres i els camins i boscos estarien més nets. Té més raó que un sant.

Fa d'altres camins, a vegades puja fins a Sant Antoni, o ressegueix les passes de la seva infantesa, també li agrada anar vorejant l'Arçamala fins a la Font Salada, algun cop va a la Ruta del Ferro, tot i que confessa que se li fa un xic pesada perquè es veu molta llargada i sembla que no s'hagi d'acabar mai. L'havia fet en bicicleta, però ara ja no gosa per por a una caiguda. Li agrada molt caminar,

arriba fins a la passarel·la, i algun cop ha anat fins a Can Janpere. Sí que l'havia passada, la passarel·la, uns quants cops quan era a Ca l'Olivet i anaven a buscar, quan feien curt, llet fresca la Batllia. "Amb el bidó a sobre, allò sí que era una odissea". Una odissea deu ser sobreviure als entrebancs de la vida sense perdre aquest somriure i bonhomia.

Les bruixes encantades. El gorg de Malatosca

De la Colònia Llaudet anem cap al gorg de Malatosca i el camí que ens porta a la passarel·la per la ribera dreta del Ter. Dinarem al gorg, sentirem retrunyir l'aigua que baixa, lliure i salvatge per ser, finalment, mig domesticada a cops de riera. Un lloc màgic, i allà on hi ha màgia, hi ha bruixes. I en aquell silenci que ens envolta les sentim xisclar, nosaltres no som dolentes, van ser els fiscals inquisitorials els que ens ho van afinar. I de quina manera! Que quedi ben clar, les bruixes han estat i són dones bones. I, per ser bones, se les van voler cruspitar, amb el foc, retorçant-los-hi el coll, els ossos i el cervell. Tot i això, han sobreviscut, i si no, aneu al gorg de Malatosca i proveu d'escoltar-les.

La solitud es trenca quan tornem a la Ruta del Ferro, el tram que s'enfila cap a Toralles. Pel camí, tastem les

primeres maduixes de bosc. Tres! Una santíssima trinitat gustativa d'allò més divina! Del Pla del Roser i de la vila Vella, apareixen dues "dames del caminar" cada dia. 365 dies a l'any, tot xino-xano arriben fins a Toralles i tornen. Això és com tocar les campanades cada dia, però amb els peus. El paraigua que no falti, perquè fa dia de pentinar-se les bruixes. **Juana Arco i Araceli Llamas** segueixen camí cap avall, que ja van de tornada, per aquesta ruta que elles diuen que "és tranquil·la, calmada, i fa molt poca pujada". Un xic més tard, dues dones joves, amb pinta d'esportistes, s'apressen a fer la ruta circular fins a la Colònia Llaudet. Se'ls veu d'una hora lluny que estan avesades a caminar, van per feina, sense badar. Una d'elles torna a treballar a la tarda. També fan la del pantà del Cal Gat però aquí surten abans perquè necessiten més temps. O van a la Rovira o a fer la ruta de la Mallerenga, per l'Arçamala. El que sigui i calgui, però caminant. Uns 3-4 cops per setmana. Són la **Montse i la Dolors**, trempadíssimes, amables i una bomba de vitalitat. Una bomba amb pressa, això sí. Salut, i perdoneu el temps que us vam fer perdre.

Aquest camí comença a semblar les Rambles de Barcelona, s'acosta un petit grup, van cap a Toralles. **Margarita Colomer i Maria Raya** són incombustibles i, si hi ha premi, serà per a elles. Fan el camí matí i tarda, sempre, i ara s'han trobat amb en **Ramon Clota i L'Aspiración Santoro** que el fan cada dia a la tarda. Sovint són uns quants més, segons els dies i les conveniències de cadascú. No queda clar si, quan plou o neva també el fan. Tampoc passa res si deixem preguntes sense resposta. Algun cop puguen fins a Ogassa, a fer un bon esmorzar, o a caçar bolets, quan n'hi ha. També fan altres camins, rutes urbanes, la muralla, la font de la Puda, la Colònia Llaudet o l'Arçamala. Encomanen optimisme, riuen molt i, quan els deixem, ja voldriem, un altre cop, ser al seu costat. Cauen gotes i no porten paraigües. Per sort, no cauran pas totes.